

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/105132,Mord-w-Ciechanowie.html>

Cmentarz parafialny w Ciechanowie. Fot. E. Strzeszewska

ARTYKUŁ

Mord w Ciechanowie

OKRES HISTORYCZNY

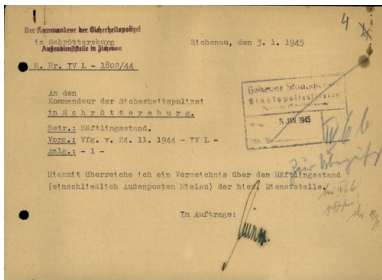
(1939-1945) II wojna światowa

Autor: ELŻBIETA STRZESZEWSKA 16.01.2024

W nocy z 16 na 17 stycznia 1945 r. w Ciechanowie, na dziedzińcu miejscowego ratusza oraz na podwórzu kamienicy przy ul. Śląskiej 7, Niemcy zamordowali ok. 100 przetrzymywanych w ciechanowskich aresztach mężczyzn.

Jesienią 1944 r. Niemcy dokonali na terenie północnego Mazowsza masowych aresztowań. Objęły one przede wszystkim osoby podejrzewane o zaangażowanie w działalność konspiracyjną. Nazwiska części aresztowanych są nam znane.

Znajdują się one na liście 239 więźniów ciechanowskiego Gestapo (zawierającej również dane osób przetrzymywanych w areszcie w Mławie), przesłanej za pismem komendanta placówki Gestapo w Ciechanowie-Płocku (*Geheime Staatspolizei, Staatspolizeistelle Zichenau/Schröttersburg*) z 3 stycznia 1945 r. do głównej siedziby Gestapo w Płocku.

Pismo komendanta placówki Gestapo w Ciechanowie-Płocku (Geheime Staatspolizei, Staatspolizeistelle Zichenau/Schröttersburg) z 3 stycznia 1945 r. do komendanta Gestapo w Płocku przesłane wraz z listą 239 więźniów. Z zasobu AIPN

Nr.	Imię i nazwisko	Forma	data areszt.	Akt. Zichenau	Akt. Schröttersburg
79.)	Blajkowski, Adam		15.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
80.)	Bratkowski, Antoni		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
81.)	Bratkowski, Jan		8.9.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
82.)	Bratkowski, Jan		15.11.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
83.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
84.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
85.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
86.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
87.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
88.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
89.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
90.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
91.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
92.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
93.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
94.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
95.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
96.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
97.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
98.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
99.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
100.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
101.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
102.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
103.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
104.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
105.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
106.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
107.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
108.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
109.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
110.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
111.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
112.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
113.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
114.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
115.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
116.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
117.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
118.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
119.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44
120.)	Bratkowski, Stanisław		10.10.44	IV 1 b-204/44	IV 1 b-204/44

Trzecia strona listy więźniów ciechanowskiego Gestapo (w tym również przetrzymywanych w areszcie w Mławie). Na karcie figurują więźniowie, którzy przeżyli egzekucję 16 stycznia 1945 r.: Zdzisław Kozakiewicz (poz. 91), Wiktor Wynimko (poz. 95), Ludwik i Zbigniew Cichmińscy (poz. 107 i 108). Lista przedstawia stan więźniów na dzień 3 stycznia 1945 r. Z zasobu AIPN

Część z wymienionych na liście więźniów trafiła do obozu w Pomiechówku, pozostali byli przetrzymywani w piwnicach budynku magistratu (ratusza) oraz kamienicy przy ul. Śląskiej 7. Poddawano ich tam brutalnym i krwawym przesłuchaniom.

Ostatnia zbrodnia przed ucieczką

Do egzekucji doszło tuż przed ucieczką Niemców, w przeddzień wkroczenia do Ciechanowa Armii Czerwonej. Według świadectwa ocalałego z rzezi Tadeusza Roźnowskiego żandarmi niemieccy wchodzili do celi, odczytywali nazwiska dziesięciu więźniów i wyprowadzali ich, skutych łańcuchami po dwóch, na dziedziniec ratusza.

Ciechanowski ratusz (1942 r.), w okresie okupacji niemieckiej siedziba magistratu oraz miejsce

uwięzienia wielu Polaków. Fot. z zasobu AIPN

Tam kazali kłaść się twarzą do śniegu i strzelali w tył głowy leżących. Rannych dobijali z broni maszynowej. Egzekucję przerwały nadlatujące kukuruźniki, które oświetliły na chwilę miasto i dziedziniec. Nastąpiła później ciemność pozwoliła kilku ocalałym z rzezi ujść z życiem.

Ocalali i ofiary

Oprócz Tadeusza Rożnowskiego przeżyli: Jan Otłowski z Wężewa, Wiktor Wynimko z Gąsocina, Wilk (imię nieznane) spod Gruduska, Zdzisław Kozakiewicz z Ciechanowa, a także Ludwik i Zbigniew Cichmińscy.

Większość zamordowanych została pochowana w zbiorowej mogile na cmentarzu parafialnym przy ul. Płońskiej w Ciechanowie. Tożsamość części z nich pozostaje niestety do dziś nieznana. O ich tragicznym losie przypominają tablice pamiątkowe zamieszczone (z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Ciechanowskiej) na ścianach ratusza oraz kamienicy przy ul. Śląskiej 7 w Ciechanowie.

Grób więźniów zamordowanych przez Gestapo 16 stycznia 1945 r., znajdujący się na cmentarzu parafialnym przy ul. Płońskiej w Ciechanowie. Fot. E. Strzeszewska

* * *

Podobnych zbiorowych mordów na polskich więźniach gestapowcy dokonali w tym czasie w wielu innych miastach na północnym Mazowszu, jak np. w Płońsku, Mławie, Sierpcu, Przasnyszu czy Płocku.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ